

## ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΠΕΡΟΥΛΗ

Φίλε Ταγκόπουλε,

Σήμερα καθώς σου υποσχέθηκα σου στέλνω ένα ποίημα του Περούλη αὐτοῦ ἐφεδρικοῦ τονισμένο ἀπὸ τὸν ἴδιον. Ἡ μουσικὴ εἶναι γραμμένη ἀπὸ Κερκυραῖον δάσκαλον τῆς μουσικῆς, ποῦ τόσο ἐκτιμᾷ τὴν ἐργασίαν τοῦ Σπύρου Περούλη, ποῦ πολλῶν τραγουδιῶν του ξέρει τὸ κάντο ἀπ' ὄψω. «Ὁ ἐφεδρικός» εἶχε φτιαστῇ στὶς ἀρχὲς τῆς ἐπιστράτευσης, ποῦ ὅλη ἡ Ἑλλάδα πέρα, πέρα κεντημένη ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Ὀλυμπικῶν ἀγώνων καὶ ἀπὸ τὰ πολέμικα ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων μας, ἐδιψοῦσε καὶ ἤθελε νὰ ριχτῇ σ' ἓναν ἀπελπιστικὸν πόλεμον. Ὁ ταγκάκης Περούλης κλεισμένος μέσα στ' ἀργαστήρι του αἰσθάνθηκε καὶ αὐτὸς ὅλην αὐτὴ τὴ λαϊκὴ θέρη καὶ τὸν ἐνθουσιασμό καὶ σὰν ποιητὴς βγαλμένος ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ Λαοῦ, ἐκάθησε καὶ ἐφτίασε τὸν «Ἐφεδρικός» ποῦ τόσο δυνατὰ φαίνεται ἡ ἀγάπη στὴν Πατρίδα καὶ ὁ μετᾶς καὶ θερμὸς Πατριωτισμὸς τοῦ ἀγνωστοῦ τοῦτου ποιητῆ. Κάθε στίχος εἶναι μιὰ λατρεία, ἓνας ἐνθουσιασμός στὴν Ἰδέαν τῆς Πατρίδας. Ὑστερὰ ἀπὸ λίγες μέρες καὶ στὴν ἀρχὴ τοῦ Πόλεμου κατὰ ἀπαίτησιν τῶν φίλων του ἐκάθησε καὶ τὸν τόνισε. Ἐκράξε τὰ παιδιὰ τοῦ «Χοροῦ» στ' ἀργαστήρι του, τοὺς τὸ διδάξει καὶ τοὺς τῶμαθε. Δὲν πέρασαν καὶ πολλὲς μέρες ποῦ τὸ τραγοῦδι τοῦ «Ἐφεδρικοῦ» εἶνε λαϊκώτατο καὶ δημοτικώτατο. Στὰ χωριὰ καὶ στὴ χώρα οἱ Κορφαῖτες ἐφεδρικοὶ, φεύγοντας μὲ σημαῖες καὶ μὲ λάβαρα γιὰ τὸν Πόλεμον, αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ἐψέλναν. Πολλὲς φορὲς στὴν Ἄρτα ἀνάμεσα ἀπὸ τόσο στρατὸ καὶ λαὸ οἱ ἐφεδρικοὶ Ποταμίτες τὸ τραγοῦδι τοῦτο ἐψέλναν. Καὶ σὰν κίνησαν τὰ Κορφαῖτοπούλα ἀπὸ τὴ Φιλιππιάδα γιὰ τὰ Γιάννενα μὲ τὸν γενναῖον καπετάνιο τους, τὸν ταγματάρχην Κουμουνοῦρο, στὸ δρόμον τῆς πορείας ἀνάμεσα ἀπὸ τίς φωνές, τὰ ζήτω καὶ τὸν ἀπεριγράπτον ἐνθουσιασμό, ἐκεῖ πέρα στὰ σκλαβωμένα μέρη ἀχολογοῦσε τὸ τραγοῦδι τοῦ ἀγνωστοῦ Κορφαῖτη ποιητῆ. Κι' ἀκόμα ὅταν τὴν ὕστερη στιγμὴν, χωρὶς καμιά ἐλπίδα, πεινασμένοι, διψασμένοι, κοπιᾶσμένοι, χωρὶς φουσέκια, χωρὶς κανόνια, μονάχα στὴ σκέπη τοῦ οὐρανοῦ, πολεμοῦσαν 700 στρατιῶτες μπρὸς στὴ δύναμιν, στὴ λύσσα καὶ στὸ πείσμα πολυάριθμου ὀχτροῦ, μέσα στὰ βάρη τῆς καρ-

»πειράζετε ἄλλους, κι' ἔτσι ἂ δὲ φοβᾶστε βλάβην ἀπὸ ἀντιτυπήματα ἄλλων. Ἀπὸ ἡμῶς μόνον εἶναι πιθανόν, κι' ἂν εἴχατε γειτόνους σὰν κι' ἐσᾶς, μὴ τῶρα, ὅμως σᾶς δείξαμε πρὶν, ἀπὸ τὰς τὰς συστάματα μ' ἀθρόπους σὰν τοὺς Ἀθηναίους εἶναι σκουριασμένα πιά (19).

»Σῶναι λοιπὸν πιά ὡς ἀπτοῦ ἡ χρονοτριβή. Ἐγὼ βοήθησα γλήγορα τοὺς ἄλλους καὶ τοὺς Ποσειδαιῖτες, ὅπως τὰζετε, πατώντας τὴν Ἀττικὴν, καὶ δὲ θέτε φίλους ὅσο κι' ὁμόφλους νὰ παραιτῆστε τοὺς χειρότεροὺς σὰς ὀχτροὺς, ἢ ἐμᾶς τοὺς ἄλλους ἂ δὲ θέτε στὴν ἀπελπισίαν μας νὰ γυρέψουμε καμιά ἄλλη συμμάχια. Τίποτα ἄδικο δὲ θὰ κάναμε οὔτε στὰ μάτια τῶν θεῶν π' ὀρκιστήκαμε οὔτε στὸν ἀνθρώπων π' ἄκουσαν τοὺς ὅρκους (20). Ἐγὼ δὲν πατοῦν ὅρκους ὅσοι ἀπαρτισμένοι καταφύγοντες σ' ἄλλους, παρὰ ὅσοι δὲ βοηθοὺν τοὺς συνόρκους. Ὅμως ἂν εἶναι ἡ γνώμη σας νὰ προθυμηθεῖτε, θὰ μείνουμε πιστοὶ σας· γιατί θὰ κολαζόμεσθα ἂν ἀλλάξαμε, μήτε θὰ βροῦμε ἄλλους συμπαθητικώτερούς σας. Ἐγὼ λοιπὸν καλοσυλλογισσέτε το, καὶ κοιτάξτε στὰ χέρια σας νὰ μὴν ξεπείσει ἡ Πελοπόννησος ἀπ' ὅσην (12) τὴν κλερονομήσατε ἀπὸ τοὺς πατέρας σας».

Σὰν ἔτσι μίλησαν οἱ Κορθίνοι.

αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι τὸ ἴσον νέμετε. Γράψτε ἄλλ' εἰ ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι κτλ.

(19) Τὰ λόγια ἀνάγκη δὲ ὡς στὸ κεκαίνωται ξένα.

(20) αἰσθανομένων. Ἡ εἶναι παρατατικὴ σημασία ἢ γράφει αἰσθανομένων.

## ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ:

## ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

## „ΑΠΟΛΟΓΙΑ“

## ΑΔΙΚΙΑ

Ἀπὸ τὴν Ἠπειρὸν, πολλοὶ φίλοι μας ποῦ κατὰ ἀξίουν μᾶς γράφουν μὲ πατριωτικὸν πόνον καὶ μ' ἀγανάκτησιν, γιὰ μιὰ ἀδικίαν ποῦ εἶνε καὶ γίνεται στὸ Ἐκπαιδευτήριον τοῦ κ. Γ. Τσοῦρη—Οἰκονόμου στὸ ζήτημα τῶν ὑπότροφον τῆς Κυβέρνησης. Ἀλλὰ δὴ ἐνῶ στὸ ἄλλο Ἐκπαιδευτήριον ποῦναι στὴν Κέρκυρα, τοῦ κ. Βλάχου, ἔχουν στείλει 14 Μακεδόνες ὑπότροφους, στὸ Ἐθνικὸν ὅμως τοῦ κ. Τσοῦρη Ἐκπαιδευτήριον ποῦ τὸ διευθύνει ἓνας ὑπόδουλος, ἓνα τέκνον τῆς Ἠπειροῦ, ποῦ τόσα ἐκατομμύρια τ' ἀδέρφια του οἱ σκλάβοι ἐθυσίαν, γιὰ τὴν ἐλευτέραν Ἑλλάδα, οὔτε θέλουν καὶ νὰ συλλογιστοῦν ὅτι πρέπει νὰ ὑποστηρίξη ἓνα τέτοιο Ἐκπαιδευτήριον ποῦ ἔχει βίον καὶ πατριωτικὴν ἐντιμὴν ἐργασίαν 39 χρόνων, ποῦ ὁ διεθυντής του κι' αὐτὸς ὑπόδουλος, θὰ μιλοῦσε σ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ μ' ἐκείνη τὴν ἰδιαιτέραν γλώσσαν, ποῦ ξέρεῖ νὰ μιλεῖ κατὰ σκλάβους, ὅταν διδάσκει καὶ ποθεῖ ἄερα λευτερίαν. Ὁ κ. Γ. Τσοῦρης ἀφῆκε σπῆτι, φίλους, δικούς, περιουσίαν γιὰ νὰρθεῖ στὸ Ἐλεύτερον βασίλειον διδάσκοντας λευτερίαν, δικαιοσύνην καὶ νόμον καὶ τῶρα αὐτὸς μακρινεύει καὶ οἱ πατριῶτες του μὲ ἀνέκφραστο πόνον θεωροῦν αὐτὴ τὴν ἀδικιολόγητην ἀδιαφορίαν τῆς ἐπίσημης Κυβέρνησης σὲ βάρος ἀνέκφραστο τῆς δύστηνης Πατρίδας. Ἡ σημερινὴ Κυβέρνησις, ποῦ καθὼς μαθαίνουμε ἐσταίλει καὶ στὴν Κέρκυραν Νομάρχην τὸν ἐθνικώτατον καὶ πατριωτικώτατον ἄντρα κ. Παλαμᾶ γιὰ τὰ ἐθνικὰ ζητήματά μας, ἐλπίζουμε ὅτι γλήγορα θὰ φροντίσῃ νὰ διορθώσῃ αὐτὴ τὴν ἀδικίαν ποῦ γίνεται σ' ἓναν ὑπόδουλον Ἠπειρώτην διεθυντὴν Ἐκπαιδευτηρίου. Ἀκόμη ἔχομε τὴν πεποίθησιν ὅτι καὶ ὁ Ἠπειρωτικὸς Σύλλογος καὶ ἡ Ἐταιρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὁ Μακεδονικὸς Σύλλογος θὰ φροντίσουν καὶ θὰ ἐνδιαφερθοῦν γιὰ μιὰ τέτοια Ἐθνικὴ ὑπόθεσις.

Στ' ἄλλο φύλλον θὰ δημοσιεύσουμε καὶ ἓνα διῶ γράμματα ποῦ λάβαμε ἀπὸ τὴν Ἠπειρὸν γιὰ τοῦτον τὴν ἀδικίαν.

ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ

Κέρκυρα.

## ΗΛΙΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». Τὴ μουσικὴν τοῦ «Ἐφεδρικοῦ» ποῦ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μᾶς στείλῃ ὁ ἀγαπητὸς φίλος καὶ ἀφοσιωμένος ἐργάτης τῆς Ἰδέας Ἠλίας Σταυρός, μπορεῖ νὰ τὴν δημοσιεύσουμε ἰσχυρότερα· σήμερον δημοσιεύουμε ἐδῶ διόκληρον τὸ ποίημα τοῦ Περούλη.

Φεύγω μὲ λύπη, μὲ χαρὰ,  
Τρέμει, χτυπᾷ ἡ καρδίαν μου!  
Ἄχ, ἔλα γιὰ στερνὴν φορὰ  
Χρυσῇ, στὴν ἀγκαλίαν μου,  
Καὶ δός μου τὴ γλυκεῖαν πνοήν  
Τῆς ἀνθρώπου σου νεότητος  
Νὰ συντροφίω τὴ ζωὴν  
Ποῦ φεύγω στρατιώτης.  
Θὰ προτιμοῦσα τὰ φίλια  
Ἄπ' τὰ καλὰ τοῦ κόσμου...  
Μὰ εἰν' ἡ Πατρίδα πρὸ γλυκεῖαν  
Καὶ γιὰ σ' ἀφῆνω, φῶς μου!  
Κι' ἂν εἶχαι ἡ Μοῖρα μου γραφτὸ  
Στὰ ξένα νὰ μὲ θάψουν  
Δὲ θέλω, ἀγάπην μου, γι' αὐτὸ  
Τὰ μάτια σου νὰ κλάψουν.  
Γιὰτὶ ἂν στὴ μάχην σκοτωθῶ  
Καὶ ζῇ ἡ Πατρίδα φτάνει,  
Τῆς δόξας θὰ στεφανωθῶ  
Τὸ ἀμάρναντο στεφάνι.  
Κι' ἂν ρῆξω βόλαν φλογερὰ,  
Νικήσω καὶ ἔρθω πάλι,  
Τότε μὲ δάκρυα ἀπὸ χαρὰ  
Δέξου με στὴν ἀγκάλην.

Ὅταν ὁ Πλάτωνας ἔκαμε τὸν ὄρισμόν τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι «ὁ ἀνθρώπος εἶναι ζῶν μὲ διὰ πόδια καὶ δίχως πτερὰ» καὶ φαινόταν ὅτι πέτυχε πολὺ, ὁ Διογένης ἀφοῦ μύδησε ἓνα κατόπουλον πῆγε πρὸς τὴν σχολὴν του καὶ δείχνοντάς το εἶπε: «Ἀπὸ τοῦ εἶναι ὁ ἀνθρώπος τοῦ Πλάτωνος».

Κάποιος ρώτησε τὸν Διογένην ποῖαν ὥραν πρέπει νὰ δειπνᾷ καὶ αὐτὸς τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Ἀν εἶσαι πλούσιος, ὅπῃ ὥρα θέλῃς· ἂν εἶσαι φτωχός, δταν ἔχῃς.

Μιὰ φορὰ τοῦ Διογένην τοῦφυνεν ὁ δοῦλος τοῦ Μάνη· καὶ σὲ κείνους ποῦ τὸν ἐρηκνέβαινε νὰ τονὲ ζητήσῃ, εἶπε:

— Θὰ ἦταν ἀστείον νὰ μὴ πορῇ ὁ Μάνης νὰ ζῇ χωρὶς τὸν Διογένην, καὶ ὁ Διογένης νὰ μὴ πορῇ νὰ ζῇ χωρὶς τὸν Μάνη.

Μιὰ φορὰ ἰδόντας ὁ Διογένης ὅτι τὰ πρόβατα τῶν Μεγαρίτων ἦσαν σκεπασμένα μὲ προδιές, ἐνῶ τὰ παιδιὰ τοὺς γυρίζανε γυμνά, εἶπε:

— Καλύτερα νὰ εἶναι κανεὶς κριὰρ Μεγαρίτην παρὰ παιδί του.

Ὅταν ὁ Διογένης πῆγε πρὸς τὴν Μύκον καὶ εἶδε τίς πόρτες μεγάλας καὶ τὴν πολιτείαν μικρὰν, εἶπε:

— Ἄντρες Μύντιοι, κλείσατε τίς πόρτες γιὰ νὰ μὴ βγῇ ἔξω ἡ πολιτεία σας.